

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu «Objavitelju Dalmatinskomu» i «Smotri Dalmatinskoj» za Austro-Ugarsku Kr. 12.—; samom «Objavitelju Dalmatinskomu» Kr. 6.—; samoj «Smotri Dalmatinskoj» Kr. 8.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 10 para, a zastoreni para 20.

Pitanja za predbroju, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema prilicne pretplate, biti će povrćena. — Pretplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rubropisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šikljati «Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru».

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izveštaji austr. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 19., 20. i 21. maja nalaze se u «Objavitelju Dalmatinskomu».

Velike bitke na Soči.

BEČ, 21. Javlja ju iz stana ratne štampe: Neprijateljevi glavni napori bili su jučer upereni, kao oni prethodnih dana, protiv odsječka Vodice-Sveto Brdo. U ostalim odsječcima bilo je sas. zmjerno mirnije.

Na krašoj visoravni, gdje su se obostrane artiljerije cio dan uzajamno tukle, topovska vatra postade jačom tek pred večer; ali naše čete, koje su Sveto Brdo brenile, imale su težak posao. One su u lutom ratvanju sa premoćnim neprijateljem odnijele pobjedu. Već ran u jutrom vatra se topova i minometala usregivala na tako zvanom «samostanskom odsječku», na kojemu se dižu žalosne ruševine glasovitog planinskog samostana, koji je pao na žrtvu sliplom bijesnilu Talijanaca. U 8 s. i po izjutra talijanska se pješadija prvi put zagoni, ali je naša prazna vatra potisne natrag. Da to neprijateljska artiljerija iznova stade da do krajnosti ubranom vatrom tuče naše oklope, te ih sasvim izravna. Kad su odmah zatim Talijanci po drugi put stali da juraju, naša ih pješadija dočeka vatrom svojih pušaka i minometala.

Talijanci provale na dva mjesta, ali naš protudaravac ih zateče te nanovo ih uzbuje. Tu se iznova izvrsno odlikova narodni ustanak i t. m. burbuški Talijanska artiljerija opet stade da tuče Sveto Brdo i da ga obasiplje svojim granatama. Njihova pješadija ostade cijelo popodne u svojim oklopmama. Kad se mrak uhvatio, opći pješadijski napad, i ovaj put bez ikakve artiljerijske pripreme, udari protiv svega prostora oko Vodice i Svetog Brda. Kod Vodice, neprijatelj doista uspije da prodre u pojedine komade oklopa, ali ne pogje mu za rukom da se u njima održi, jer protunapad davno prokušane čarovičke pješadijske pukovnije br. 41, koja se sa neodoljivom silom obori na brojem jačem protivniku, uzbuje ga nanovo natrag. Da Svetom Brdu talijanski juris skrši se već u našoj poraznoj vatri.

Ovakvo se dakle pokazalo, da devetog dana bitke na Soči svi su se talijanski napori izjalovili. U raspoloženoj naših četa vlada najbolje povjerenje i neiskolebljiva odlučnost. Već punih su devet dana u boju, a ljudeć i očajnijeg nije još bilo ni na ovoj na izmjenite teško otilanoj fronti na Soči. Nad svim mukama i tegobama, što ih aka dživovska bitka vojnicima nameće, diže se ponudnosna svijest, da su toliko valjaniji od neprijatelja.

Artiljerija i letioci djeluju što bolje mogu, da podupru pješadiju u njenom zadatku; i oni nadmasuju svojom vrijednošću neprijateljsku artiljeriju i letioce. Talijanska artiljerija nije u stanju da ispuni jedan od svojih najvažnijih zadataka, da naime vlastitu pješadiju zaštiti od naše porazne vatre. To se razabire u činjenici, što se već dio talijanskih napada skršio već u poraznoj vatri naših baterija.

Uzalud su se talijanski letioci trudili — a inače manevrirali su sa žustrinom vrijednom priznanja — da se primaknu našim pozicijama i da

Svetište Gospe pod Vrpoljcem.

Napisao Don Marko Vežić — Jadrivac.
(Nastavak).

Devetnaesta je ovo godina, na zdravlje, što se je u pastvi Gospodinoj vizam ovom dražetinom, nad kojom se na голу brežuljku koč proslavljeno vrpoljsko Svetište. Znam amo i za komšijske miše, i po kašlju č. ade lučim, pa kako da mi je sa devet bjeljaca zanito, što se zgagja oko Gospine ctkve?

Osobito su zanimljivi i svojim šarenilom pri- vlačne, a odlikom se nekom osebnom ističu običaji kod vrpoljskoga Svetišta na Gospin žezin te na njezin svetačni gođ, biva četrnaestog i petnaestoga mjeseca kolovoza.

Već na Gospin žezin i za ranijega ujutro bude po koja tih misa na početnom oltaru, a dobri- čak im izvanjskoga svijeta prisustvuje. Ura se k u i pricikaje, a na od sve to brojnjiji pril zi k skromnijih i samotne proštenišu. Čeljad su to iz očajnih kotara, zađarskoga, benkovačkoga, kninskoga i splje- skoga, katolici brojni, poširanci po gdje kojim grčko- nesjedinjimim, pomenice iz benkovačkog i kninsko- ga kotara. Na svoje sam se oči uvjerio, da ih je šestoro ženskih i postarijih iz Bukovice, a kotara benkovčega, prevalelo pjesice svojih 10 kilome- tara puta, da čopru do Svetišta i tako u ovoje žednoj svojoj duši, koja, poput jelena, čeznula za Marijom, živim i rajnim viškom.

ih svojim bombama poruše. Oni su samo poje- dinački dopirali preko zaporne zone, njihovi apa- rati, kojima to uspije, padnu našim letiocima na žrtvu; dok naši prodiru daleko iza neprijateljskih linija, bace vješto svoje bombe i gageju dobro iz svojih mitraljeza. U jučerašnjim značnim bojovima pet su puta odnijeli pobjedu.

Pooštreni podmornički rat.

Potopljen engleski transportni brod.

LONDON, 19. Službeno. Dana 15 aprila ne- prijatelj ljska je podmornica torpedovala u istočnom Sredozemnom Moru engleski prijevozni parobrod «Cameronia» sa četama na brodu. Od četa nestade jedan oficir i 128 ljudi, a od posade 2 oficira i 9 ljudi.

Koliko je lagja potopljena mjeseca aprila.

BEČ, 19. Do konačnom konstatovanju, sredi- šnje su vlasti potopile mjeseca aprila svega 1.091.000 tona trgovačkih lagja, a do 822.000 tona neprijateljskih lagja, a od njih 664.000 engleskih. Sama podmornica U 35, pod zapovjedništvom kapetana von Armande de la Periere, potopila je u jednom pre- duzeću 80.000 tona. Otkad je počelo pooštreno pod- moričko ratovanje, izgubilo se, usljed ratnih mjera središnjih vlasti, svega 2.772.000 tona od uk. 1.707.000 engleskih.

Večernji izveštaj njemačkog glavnog stana.

BERLIN, 21. Wolff Bureau. Večernji izveštaj: Izjutra propadoše kod Bullecourta (Artois) engleski djelimični napadi, a juo zapadno od Neuvoja (Champagne) francuski. Preko dana u više odsječaka fronte kod Arrasa, na Aisni i u Champagni, kao god i na istočnoj obali Meuse boj vatrom sa izmjeničnom snagom.

Izveštaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 20. Glavni stan javlja, 19. maja. Na frontama nije bilo važnih dogagajja.

Izveštaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 20. Izveštaj generalnog štaba, 19. maja:

Maćedonska fronta:

Doslje krvavog poraza i teških neprijatelje- vih gubitaka u napadima po danu i po noći 16 i 17 maja, borbena je djelatnost danas slabija.

Rumunjska fronta:

Dva neprijateljska razbitjača tukla su Mona- gliju, ali ih naša obalna baterija i hidroplani pro- tjeraše.

SOFIJA, 21. Izveštaj generalnog štaba, 21. maja:

Maćedonska fronta:

Doslje duge artiljerijske pripreme neprijatelj preduze istočno od Dobropolja više odlučnih napada; ali su mu se skršili u vatri naših pušaka i mitral- jeza. Neprijateljski odjelci, kojima je uspjelo, da se primaknu našim oklopmama, uništeni su ručnim granatama. Protivnik je pretrpio teških gubitaka.

SOFIJA, 21. Izveštaj generalnog štaba, 20. maja:

Fronta u Maćedoniji:

Što se sunce jače pripinje k svome zenitu, a popodne i pogotovu redovi se bogomoljnihi duša sve to brojnije nadopunjavu, Svetište gušće svojim fizikom napunjavu, a još to intenzivnije, svojom ži- vom verom i neokolebivim pouzdanjem. Večernji željeznički vlak i ozgo i ozdo dovozi innoštvu naroda. Netom se na humku sa vrpoljske željezničke postaje pomole prvi hodočasnici, zvonu se glase i javljaju, da će do tren biti izložen svetotajstveni Sakrament. Narod na jagmu u crkvu ulijeće i raz- dragan, ko raskošnim bostonom, sa mirutnoga cvije- ta na drugi prelijeće, od Isusa k Mariji.

Noć je svojim snažnim i razgrananim križima poklopila svu okolicu u zasež, a okolo vrpoljskoga Svetišta tek se sada razvija ono pravo i intinno bogolupstvo. Na buljku, deset ih i dva deset za- jedno, putem ih trevljavaju muška i ženska, bosih i rasposih, obavilih nekom otajnošću uihane noći. «Jest nešto, što ih naprijeđ krčće» — dokazuje ti to ona nategnuta zaprženost, njihovi zaraklijali ob- razi, ono pouzdanje u vlastitu snagu i čvrsta odlu- ka, da sve po uođenome programu obave, što su svojevrijolno i naumice poduzeli. Polasko gamižu i tapkaju kraljevim drumom, ni na domak svjetlovoj h labuci, a konačni im je cilj vrpoljsko Sveište i u njemu milovanje draga, Marija.

Koliko, ruku, kapa, toliko glava i po njima užurbanih svakojakih misli. Koliko buljuka, po na- rodnome kroju kojena ruha, po prijatnoj i nabo- žnoj pjesmi, po akcentuiranju svetoga ružanja, što ga ti zaneseni hodočasnici iznegju sebe mole, i iz-

Na Crvenoj Steni cio dan žestoka artilerij- ska vatra. Kad je noć pala, dvije kolone neprija- teljske pješadije pokušale su da se otisnu, ali su vatrom protjerane.

Egejska fronta.

13 neprijateljskih ratnih lagja bombardovalo je od 5 s. do 9 s. prije podne Kavalu, dok je u isto vrijeme 12 neprijateljskih letjelica bacalo bom- be na grad, gdje je više kuća razoreno, ali nije nikakva vojnička šteta nanesena.

Revolucija u Rusiji.

Zapovijest vojsci.

PETROGRAD, 19. Petrogradska agencija. Novi ratni ministar Kerenski izdao je vojsci ovu zapo- vijest: «Dovoljno je u opasnosti, te svak mora da je prema svojim snagama predupredi. Ja neću da primam molbe za otpust viših zapovjednika, koje su potekle od želje da se u ovom teškom času otmu odgovornost. Bjezguncima se nalaže, da se u već odregeno vrijeme — 23 maja — povrate u vojsci, odnosno k floti.

Promjene u ruskom ministarstvu.

PETROGRAD, 20. Knez Šakovskoj imenovan je ministrom za pripomoćni rad; vogenije posala uredu za opskrbljivanje povjeren je do 14 juna ministru financija Šngarevu.

Kongres težačkih zastupnika u Moskvi.

PETROGRAD, 21. «Detrogradska agencija», 17 maja. Kongres težačkih zastupnika, koji se sastao u Moskvi 2 maja, primio je ovu rezoluciju: Kon- gres priznaje, da težački i radnički stalež ima interesa u tome du se rat dokonča pravednim mirom, u kojemu bi svi narodi mogli da odlučuju o svojoj budućoj sudbini. Da se mir uskori, treba da narodi i radnici svih sprijateljenih i neprija- teljskih zemalja dobiju od svojih vlada jasnu izjavu da se izriječkom odriču aneksija i ratnih odšteta. U dogovoru sa vojničkim i radničkim vijećem kongres smatra nužnom mejunarodnu socijalističku konferenciju, koja će izraditi uvjete za mir. Kongres misli, da se rat može dokončati jedino složnim sporazumom iznegju zaraćenih naroda.

Englezi u Arhangjelskom - Japanci u Harbinu.

STOCKHOLM, 21. «Aftonbladet» doznaje, po kazivanju putnika koji dolaze iz Petrograda, da su Englezi zapremili sa 4000 ljudi Arhangjelsk, da namjeravaju zaposjesti prugu Arhangjelsk-Petro- grad i da su Japanci za remili Harbin.

Amerika šalje Engleskoj u pomoć voj. sani- tetski odjeljak.

LONDON, 19. (Reuter). Drispio je u Englesku prvi kontingent američke vojske, koji se sastoji od sanitetskog odjeljka.

Skupština bečke kršćansko soci- jalne stranke.

BEČ, 20. U ovdješnjoj općinskoj zgradi bila je danas silno posjećena skupština, koju je sazvala bečka kršćansko socijalna stranka. Otvorio ju je donjo austrijski zemaljski maršal princ Liechten- stein sa govorom, u kojemu je rekao: Bethmann

daleka ćeš razlučiti, a izbliza i pogotoviju, kojemu koji kraju pripadaju. Raznovrna i razdaleka sea, odijeljeni karapeji, nu jedna i zajednička ljubav, i ta ih danas vodi k jednoj cijelji, k milosrdnoj Majci i Gospi vrpoljskoj. Vjerna slika folklorne našeg hrvatskoga naroda!

Taj sveiti i pokornički ophod traje po svu noć. Ne ćeš se tu namjeriti ciglo na piprostu težačku baki, već i na gragjanski kroj, te čak i na gospo- ski soj. Snimila prokšena dama sa glave raskošni i skupocijeni te načičkani kovčč-šešir, kod kuće ga o klin zavjesila, a sade, ometnute se svega, već ko slabunjavu bršljan uzastoljeni hrast, obavila je ona i sebe i svoju dušu oko uzdanja svoga, Gospe svoje. Sada tekar, kad su je stisli i zamengulali kojekakvi klanci jadikovci svojiovnih razočaranja, ovgje i u ovoj romiotskoj zaklonici, sieća se Sala- muna, njegovih pod starost pritenih handžara, a na- ručnih ameka, da je sve na svijetu ispr. znost.

Tačno na ponoći i kad se svijet ni ne nada, zvonu zač. ve i zabuje. Glava do glave, što se to- ga trena nalazi na tome taborištu, dugim putova- njem ispućena, te trenom trenula i pozaspala po grobnicama, trainom i kojekuda unaokolo — iza sna se usporedana buđi, oči protire, a uho čui. Isprica, snom poklopljena i mamurna cijeni, da je buđi uobičajena jutrnja zdravamarja njezne rodne ctkve, a kad se uvjerila, da ovoga zvonu zuka nije oosada na njezino uho nas čala; te se razabrala i osvjedočila, gđe je nalazi i koji su je amo posli

Hollweg pravo je kazao kad je ono izjavio, da on s upa sa Austrijom Ugarskom u potpunoj savezni- čkoj vjernosti i zajednici misli, da ratno stanje nije još nikad bilo tako povoljno kao sada, i da se dr- žavnici slažu potpuno sa vojnom upravom upogled ratnih ciljeva.

Zatim načelnik Weisskirchner drža svećani govor, u kojemu je odobravao izjavu ministra iz- vanjskih posala grofa Czernina, da mi ratujemo jedino radi obrane. S obzirom na veliki prevrat u Rusiji trebalo bi rusckome narodu iznova objasniti, da monarhija ne misli osvajati zemljišta ruske države i da je spremna sklopiti s Rusijom mir bez anek- sije. Govornik reče, da ne sumnja, da će nastoja- jenja oko prave slobode u Rusiji pobijediti i da će se izvesti program, što ga je navjestio njemački državni kancelar, o utiranju puta miru s Rusijom i o trajnom mirnom odnosu sa istočnim svijedom. Iz svega razvoja nesretnog svjetskog rata razabire se, da se mi ne borimo radi osvajanja nego radi postojanja i obezbjeđenja našeg života i da drugo ništa ne tražimo, nego da se u budućem miru možemo razvijati časno i bezbrižno. Možemo dakle — reče načelnik — našemu ljubljenome Cesaru reći, da se nikad uskolebati nećemo i da ćemo izdžati vjerni svojim dužnostima prema domovini i narodu, dok nam prava i sloboda ne budu obez- bijegjeni.

Načelnik na kraju kliknu triput «Živio! Nje- govom Veličanstvu, na što mu se skupština odu- sevljeno odazva, i u poklonstvenoj izjavi Cesaru dade izraza svome zadovoljstvu, što se ciljevi u pitanju o miru potpuno slažu sa željama naroda.

Ministar izvanjskih posala grof Czernin povratio se u Beč.

BEČ, 21. Ministar izvanjskih posala grof Czernin povratio se u Beč, pošto se dva dana sastajao sa njemačkim državnim kancelarom i obašao zapadnu frontu.

Uregjenje „Dalmat. zemalj. ureda c. k. austr. zaklade za vojne udov- vice i siročad te skrbi za djecu i mladež“.

Ovaj je rat u crno zavio mnoge udovice i još više nejakie dječice učinio pustim sirotama bez oca i hranitelja; oni pogiboše i namriješe nam dužnost, da se brinemo za njihove sirote.

Do rat je uzrokovao stotinu nevolja i drugim sirotanima, osobito nejakoj djeci i mladeži, koja stradava tijelom zbog slabe hrane i obuće, a mo- ralno zbog slaboga nadzora i zasjeda tla društva.

Tako je po svim zemljama, pa je tako i u nas. A smijemo li kršćenih ruku gledati, keko nam mladost stradava i propada gdje rat i onako nemilice kosi najbolju srčiku naroda! Zar ne ćemo i mi spoznati potrebu, da nam u interesu našega samoodržanja valja danas više nego ikada nastojati svim silama o tome, da uzdržimo u ži- votu i odgojimo svako za život sposobno dijete tako, da bude tjelesno krepko i čilo, umom pro- svijetljeno, srcem oplemenjeno, a čudo edno zdravo i jako?

Spoznali smo nasreću ovu potrebu, i dužnost, da se binemo za siročad i udovice poginulih ratnika; počelo se je nešto rediti i sve se više

dovei, mrtško, žensko sa zemlje na podlanice osta- ce, sobom otresa, ruho oko sebe popravlja, na se krst Božji stavlja i u crkvu polazi, da išćeka prvu svetu misu.

Običajno bude šest do sedam tihih svetih mi- sa, a prva redove načme oko 3: ure po ponoći uz kratku i živu egzortu, ča; i onako buktaje vatre i žerave i još žesće razjar, te lačnu i podatnu pu- ku izmami potoke bistrih i vrelih suza. Za ovom se redaju mise svojim redom, oba- ziruć se osobitim načinom na raspored vanrednih viakova, koji po ponoći pičmu pročečati iznegju Šbenika i vrpoljske željezničke postaje. Raspoređu je ta nakana, da ni cijeli hodočasniki dobre volje ne ostane bez svete mise. Na 10^{1/4} uri, iza običaj- nih triju smućnih lekcija u slavu Marijinu, jest za- vršna i sveč na misa sa propovijedi i s izložjenjem na svršetku Presvetoja Sakramenta.

Utešjive su po kršćansku dušu i manifestiranje kršćanske vjere one brojne svete pričesti podošloga puka. Kod svake ih mise brojno pristupa k stolu Gospodnjemu, nu na prvoj misli i završilo. Prigodi se čak, da ih se i po velikoj pučkoj misli brojnih ispovjedi, jer ne mogli prije prispjeti. Ništa i nika- kvi zaponi ne mogu zaustaviti ovih dragih duša, već priljećuć na križima svoje nedostižive čežnje, da se sjedine sa Sinom Marijinim, sve su na sebi prenjeli i trude i tjeskoba, te čak i zanapasti ne- voljnog i slakomljenoga tijela, uvjereni, da će im za sve mooknaoiti izvor vode žive.

Većina pričesćenika dolazi ispovjegljena i obre-

radi na korist siročadi i mladeži u opće, koja treba pomoći.

Da se ovaj rad što bolje razvije i po nekom sustavu provede, bila je potreba urediti i u Dalmaciji, po uzoru drugih zemalja neko središnje mjesto, koja će cijelu akciju po opće iskušanim stručnim načelima voditi, kako ne bi na ovom polju zavladao štetni dilantizam i suvišno cijepanje sila. Toj svrsi služi ured, koji se je eto ustrojio.

Osnovan je pod predsjedanjem Njeg. Preuzv. gosp. namjesnika grofa Marija Attemsa, i na njegovu pobudu. Taj ured predstavlja jedno vijeće u kojemu su zastupane političke, autonomne, školske, sudske, vojničke i crkvene vlasti, zdravstvena i odvijetnička korporacija.

Prvi je sastanak bio u srijedu dne 16. o. m. na c. k. namjesništvu. Dozvu se Nj. Preuz. gosp. namjesnika odazvahu: Preuz. gosp. grčko-ist. episkop D. Branković, c. k. savjetnik priz. suda Dr. Depolo, c. k. dvor. savj. L. Golf, presv. g. saborski predsjednik Dr. V. Ivčević, c. k. pukovnik K. Lawner, c. k. kapetan I. Pešić, c. k. namj. savj. F. Petelin, c. k. dvor. savj. Dr. A. Primožić, Njeg. Preuzv. pragosp. nadbiskup Dr. V. Pulistić, c. k. prof. S. Ratković, odvjetnik Dr. M. Škurce i c. k. namj. savj. i zdrav. izvjest. Dr. K. Vipauc.

Sastanak je otvorio Preuzv. gosp. Namjesnik ovim riječima:

«Većestranjena gospodo! Nešto skupljanjem novčanih prinosa, a nešto priređenjem lutrijom namakosmo već toliko sredstava, da se može otpočeti sistematskim radom na polju skrbi za ratne udovice i siročad, to više, što mi predsjednik središnjega fonda za udove i siročad stavlja u izgled i pomoćna sredstva centrale.

Ja sam stoga odlučio da i ovdje u Zadru po uzoru ostalih zemalja, a prema jedinstvenim nacupima centrale, usvojim pod mojim predsjedanjem posebni ured, koji će imati da organizira i sistematski provede svu skrb za pomenute udovice i siročad, a u kojemu su nazočna gospoda, kojima zahvaljujem na odazivu i koju srdačno pozdravljam, zastupnici vlasti i korporacija, koje već same po sebi imaju posla s ovom glavnom glavne skrbi.

Budući da je i vojna vlast u osobitoj mjeri interesirana oko organizacije i provedbe skrbi za ratne udovice i siročad, čest mi je, da ovdje od srca pozdravim i dva odaslanika c. i k. vojnog zapovjedništva u Mostaru.

No, vrlo cijenjena gospodo, i ratna siročad u prvom su redu ipak siročad, i staranje za njih imaće se provesti onako, kao i za ostalu siročad. Domoćno djelovanje zavisit će o tome, radi li se o potpunom siročetu bez oca i majke ili o polusiroti uz majku; dalje o tome, ima li blize i vjeličane rodbine ili nema; napokon o tome, u kojoj je dobi siročad. Prema tome će se dijete ostaviti kod majke, dat će se na dojenje ili odgoj u tugu kuću ili će se pak smjestiti u zavod i t. d.

Do ovo djelovanje zahvata već područje opće skrbi za djecu i mladež, pa po tom vidimo, da je skrb za udovice i siročad usko vezana uz opću skrb za djecu i mladež. Akcija, koju mi hoćemo da provedemo, zato je u drugim zemljama i povjerena institucijama za skrb djece i mladeži. Mi ovakvih institucija na žalost još nemamo, ali nas teške prilike, koje nastadoše i u nas za naše mlade, sile, da takove uredbe stvorimo, te narodu, zemlji i državi očuvamo tjelesno zdrav, duševno razvijen i čudoredno ustaljeni pomladak.

Doticanjem c. k. pokrajinskog školskog vijeća i privatnim zanimanjem počelo se je u posljednjoj doba raditi nešto za mladež: U Zadru blagotvorno djeluje potporno društvo za hrvatske škole, zatim dobrotvorno društvo hrvatskih gospogja i isto takvo društvo talijanskih gospogja, te kuratorij za dječaka zabavišta. U Splitu ima takogjer dobrotvorno društvo gospogja, a i u Dubrovniku je organizirana akcija za prehranu siromašne školske djece.

Do skoro ćemo u Zadru, a nadam se i još po gdje, imati posebnu ratnu kuhinju za mladež.

Radi se dakle i kod nas, no taj rad je prema velikoj potrebi još veoma čedan, a onda ne smije ni da se ograniči na samu materijalnu pomoć. Zelio bih, da, shvativši potrebu vremena, razvijemo u Dalmaciji u punom opsegu savremenu skrb za djecu i mladež, u koju svrhu treba i zato urediti jedno centralno mjesto, s kojega će polaziti inicijativa i organizovanje cijele ove akcije. Ova centralna neka bude, po uzoru drugih zemalja, naš novi ured, koji će po tom uz skrb za udove i siročad raditi i cijelu skrb za djecu i mladež.

Prije nego priprejemo na ustanovljenje pravilnika, molit ću gospodina savjetnika Petelna, da nam u kratko razvije program rada oko skrbi za

ratne udove i siročad, a gospodina profesora Ratkovića, da nam prikaže ciljeve i sredstva savremene skrbi za djecu i mladež.

Gosp. namj. savjet. F. Peteln prikazao je nazočnima dosadašnji rad za ratne udovice i siročad, koji se je poglavito sastojao u skupljanju sredstava i donio oko 133.000 kr. Efektan lutrija, koja je bila priređena za ovu svrhu, donijela je nešto preko 100.000 kr., a «dani prinosa» u istu svrhu oko 24.000 kr. Dotošeno je dosada za pomaganje udovica i siročadi 65.555 kr., pa prema tome ostaje još okruglo 200.000 kr., ne računajući ovari: o znaatne svote, skupljene za udovice i siročad gotovo po svim općinama za lokalnu upotrebu.

Zatim je g. prof. S. Ratković u oduženim razlaganjima prikazao za čim ide i kojim se sredstvima i uredbama pritom služi savremena skrb za djecu i mladež, što je na tom polju dosada u nas učinjeno i što bi trebalo učiniti, dotično u čemu da se sastoji rad novoga ureda.

Poslije toga su nazočni prihvatili nacrt pravilnika, po kojemu će ured djelovati i definitivno se konstituirati, netom pravilnik bude odobren od središnje zaklade za ratne udovice i siročad u Beču.

Time je bio iscrpan dnevni red sastanka, koji je Preuzv. gosp. predsjednik završio ovim riječima: «Nadam se, da će nam složnim silama uspjeti, da na korist naroda, domovine i države sretno izvršimo i ovo nadasve humanitarno i patriotsko preduzeće. Nadam se to čvršće, što ćemo u ovom radu moći da računamo i na potporu s najviše strane, budući da ova akcija stoji pod moćnim pokroviteljstvom Njihovih Veličanstva Cesara i Cesarice. Siguran sam, da će se njihova, osobito potrebnoj deci i mladeži naklona milostiva srca, obradovati, kada saznaju za naš naum, stoga predlažem, da s ovog našeg prvog sastanka pošaljemo poklonstvene brzjavke Njegovu Veličanstvu Cesaru, Njegovu Veličanstvu Cesarici, kao pokroviteljima ove akcije, pa Njihovim Visostima, gosp. Nadvojvodi Leopoldu Salvatoru i gospogji Nadvojvokinji Blanki, kao zamjenicima uzvišenih protektora.»

Razumije se, da su svi učesnici oduševljeno pristali na ovaj prijedlog Preuzv. gosp. predsjednika, koji je na koncu još jednom zahvalio svoj gospodi na ljubaznome odazivu i zaključio sastanak.

Na poklonstvene brzjavke stigili su dosada ovi odgovori:

Njegovoj Preuzvišenosti Namjesniku grofu Attemsu Zadar.

BEČ, Cesarski dvor, 19. maja, 2 s. 40 č. pp. Njegovo se c. i k. Apostolsko Veličanstvo udostojilo primiti sa osobitim zadovoljstvom na znanje, da su svi krugovi u zemlji odlučili preduzeti patriotsku dobrotvornu akciju, te iz srca zahvaljuje na poklonstvu što Mu je izraženo u ime učesnika u sjednici.

Do Previšnjem nalogu vitez Dolzer. BEČ, Cesarski dvor, 18. maja, 5 s. 20 č. pp. Njegovo Veličanstvo Cesarica i Kraljica udostojila se primiti sa zadovoljstvom poklonstvo što joj je izraženo prigodom ustanovljenja jednog dalmatinskog zemaljskog ureda austrijskog fonda za vojničke udovice i siročad kao god i akcije za zaštitu djece i staranje za mladež, te zahvaljuje najtoplije Vašoj Preuzvišenosti i učesnicima na skupštini.

Do Previšnjem nalogu Viši dvorski meštar grof Esterhazy. BEČ, 18. 4 s. pp. Uvelike obradovani ljubavnim saopćenjem o odlučnom ustanovljenju zemaljskog ureda fonda za udovice i siročad, molimo Vašu Preuzvišenost da izvoli primiti našu najsrdačniju zahvalnost pa i unaprijed posvećivati staranju oko obitelji naših boraca jednaku djelotvornu simpatiju. Mi ćemo s naše strane smatrati sa radošću našom dužnošću podupirati kako god mognemo taj zemaljski ured.

Fond za udovice i siročad Wickenburg.

Otkriću spomenika N. V. pok. Cesaru i kralju Franju Josipu u Sinju.

Javljuju nam iz Sinja dne 20. maja. Sinoć u 8 sati pp. varoš naša, krasno okićena sagovima i državnim zastavama, dočekala je preuzvišenog gospodina namjesnika grofa Marija Attemsa, koji je, s plemenitom suprugom groficom Anom, došao u pratnji kot. povjer. Visina do pri-

I darova se zavjetnih mnoštvo na Gospinu oltaru nagomila. Raznovrsni su i vrijednošću i kvalitetom. I raskošni i onaj stitjež — jednako su mili Srcu Marijnu, ko i ona nezamjetljiva para evanđjelske udovice. Ima ih zamašne vrijednosti i forme: prstenja, vitica i zlatnih pancijera, naušnica na gruzde i ostaloga, no ponajviše srebrenih kruna i srđaca. I tkiva se namahne i to zamjena veziva. Prošaste mi se godine uz oko uspe torba iz Promine, čilimskim šarenilom bogato prosrnana, a kotarska pregača, tamnijim i zagasitim bojama poprugana, karakterizira dušu i kotarca, koji je po svojoj čuđi turobnošću osut. Prilike su ga, ambijent, historička prošlost borbe za opstanak tim ruhom prerušile. Ima predmeta vanjstvom male i nikakve vrijednosti, no oskađe im moralna. Bujna ostrizžena pletenica, na oči je to nuzgredna stvarca, nu to je najobgocjeniji nakit djevojačke mladosti, možda pod razvalinama teških rđazoranjara, i kđ bi onaj svaki pramen umio zboriti, tekari bi onda saznali, koliko je ona pletenica sarunila sa srca mlada vapaja, čeznja i želja i prenijela ih na oltar «Urješiteljice nevoljnih!»

Netom svršila prva misa, jedan se dio prošternara, osobito iz odaljih krajeva, dijeli i sa Marijom rastaje. Tko da opiše taj velebitni i osjetni momenat rastanka, reć bi bilo, da svojim brčnim i slikovitim perom umije na papir prenijeti čustva i osjećaje sina, koji se dijeli i u d leke krajeve kreće, a na kućno ne topragu ostavlja svoju majku, svoje milovanje davno.

sustvuje otkriću spomenika Njegovu Veličanstvu blagopokojnom Cesaru i Kralju Franju Josipu I. — Nasred trga, pod divnim slavulokom, čekahu Njeg. Preuzvišenost kotarski poglavar Monass sa pogl. činovnicima, presvijetli biskup Palunko, opć. načelnik vitez Čelmić, opć. prisjednik Dr. Frano Marović, Dr. Frano Lulić provincijal franjevačke redodržave, predstavnici voj. i civilne vlasti, i mnoštvo pučanstva. Na dolasku su poglavar Monass, načelnik Čelmić dali Njeg. Preuzvišenosti dobrodošlicu, a gospogja kot. poglavara Gemma Monass i gospogja načelnikova Katica Čelmić pozdravile su preuzvišenu gospogju groficu Attems, te joj svaka uručila po jednu kitu cvijeća. Po srdačnom pozdravu, visoki gosti pošli su, biranom pratnjom po sred dvor-dice učenicima i učenicima pučkih škola Sinja, Brnaca, Glavica u dvore c. k. otkupe duhana, gdje je za njih bio odredjen stan. Gosp. namjesnik govorio je s učiteljskim osobljem, a odulje s kotarskim školskim nazornikom Tripalo.

Kroz cijeli put učenici i učenicice obasipahu gosp. namjesnika cvijećem. Poslije večere bio je u dvorani naše Sokolane birani koncerat, na korist fonda udovica i siročadi palih junaka. Sudjelovahu vrijedna umjetnica gospogjica Ety Maroli pl. Pecenić i čuveni umjetnik gospodin Dje Matošić, pozvani od općinskog upraviteljstva. Više biranih komada klasične muzike odsviraše gospoda Petar Ćipranović, Petar Šapro i gospodin Otsvika, dok je gospogja Milena Matulić vješto svaki komad pratila na glasoviru. Koncerat je počeo sviranjem Carevke, koju je publika ostojeće slušala. Umjetnicima se više puta zanosilo pljeskalo, a gospogjici Maroli bilo je poklonjeno lijepih kita cvijeća.

Jutros vojnička glazba veselim koraćnicama javila je varoš početak svečanosti svirajući jedan komad pred c. i k. vojničkim zapovjedništvom, a drugi pred zgradom c. k. kotarskog poglavarstva. U deset sati, na trgu, sinjski alkari na konjima, pod punom opremom, dočekahu gosp. namjesnika, a sinjske gospogje plemenitu groficu, te ih dopratitše u crkvu. U crkvi, os. bito urešenoj, zgodno su bile smještene sve vlasti i korporacije. U prezbiteriju na lijevoj strani oltara zauze svoje mjesto Preuzvišeni gosp. namjesnik, dok je preuzvišena grofica klečala na prvij klupi sa gospogjom c. k. kot. poglavara i opć. načelnika. Službu je Božiu služio presvijetli biskup Palunko. Iza crkvenog obreda povorka naroda, alkari, svećenstvo sa biskupom i s namjesnikom praćeni od c. k. kotarskog poglavara, opć. načelnika s upraviteljstvom, s vojničkim i gragjanskim vlastima, a gospogja grofica Attems okružena otmenijim sinjskim gospogjama krenuše uz sviranje glazbe na mjesto svečanosti. Na širokoj cesti, okićenoj granastim dvoredom, gdje je svake godine na rođendan Njeg. Vel. pokojnog Cesara i Kralja viteško alkarsko društvo obavljalo starodrevnu trku alke, a sućelice baš onom mjestu odakle je nezaboravni vladar dne 19. maja 1875 gledao tu vitešku utrku, opć. je upraviteljstvo po zaključku opć. vijeća dalo podignuti divnu spomen-ploču od mramora, sa poprsjem Vladara. Okolo toga mjesta bile su podignute tribine, a oko spomenika bijahu porreda na svečanom ruhu dječica pučkih škola, pitomci franjevačkog sjemeništa i četa sinjskih alkara sa svojim vogjom Vickom Grabovcem na čelu. Kad je povorka došla na mjesto, sve su glazbe i predstavnici zauzela odredjena im mjesta, dok gosp. namjesnik uz biskupa i opć. načelnika, mjesnog voj. zapovjednika i kot. poglavara stade pred još neotkrivenim spomenikom.

Tada načelnik vitez Čelmić zamoli Preuzvišenog gosp. namjesnika da dopusti otkriće spomenika, te nakon dopusta, biranom govorom čerta uzrok svečanosti, vrline pokojnog Vladara; obnovi čuvstva lojalnosti sinjskog naroda naprama neprežalnom Cesaru i habsburškom domu; pozivljuć prisutne da tri put usklikne «Slava» neumrlom Cesaru i Kralju Franju Josipu I. Za tim uvjeravajući Njeg. Preuz. o privrženosti naroda sadašnjem slavnom vladajućem Vladaru, tumačeć čuvstvo sve sinjske krajine usklikom praćenim općim glasom naroda, poklikne: da Bog poživi na duga ljeta Njegovu Veličanstvo Premilostivog Cesara i K. Alja Karla I.

Tada pade zastor i narod videć omiljeni lik neprežaljenog i ljubljenog Vladara iz dna duše usklikne «Slava Cesaru i Kralju Franju Josipu I.» a glazba završiva Carevku, koju su prisutni gologlavi slušali.

Preuzvišeni gosp. Namjesnik tada reče ovako: «Veliki vladar, koji je tek nazad šest mjeseci sklopio izmorne oči na vječni počinak, nakon šezdeset i osam godina slavnog carevanja, teških briga, neprestanog truda na sreću svojih ljubljenih naroda, kada je promaljeo 1875. godine, u naponu vijeka svoga, prvi put pohodio Dalmaciju, da se upozna s njenim sinovima, da čuje od njih želje i potrebe njihove, pohodio je i Cetinu ravnu i slavni mu branik, ovaj junački

Jedni polaze na jug, drugi u buru, a treći se opunitom osukuju k vrploskoj postaji, da ih vlak građu ponese, a ođunda će svako k domu željkovanu.

Taj odlazak, ni da ćeš zamijetiti, da brojem odušiva, jer što jedni odoše, drugi na njihova mjesta zasjeddoše. Vlakovi zasipljeni jure i svakoga trenu nove hodočasnike dovoze, kola, kočije, sve to tmastom prašinom obavito, kraljevim drumom kasaju, dok prošternari pješaci, iz obližnjih poimence sela, na buljke iz svojih korapeja pridolaze. O svojoj uri eto i vlaka sa Perkovica, da i on svo obilati percenat iskra splićana, kašteljana, solinjana i ostaloga. To se promećanje neporemećenim redom obavija sve do pođne i po velikoj misi. Tekar se sade počme opažati oseka naroda, jer ga obilat dio polazi kući.

Popodnevni vlakovi iznovice očepe i nove prošternare dovoze, a oprezno će se oko uvjeriti, da je to šibenska gragjanska ruka i odličniji slojevi. Zvanične su dužnosti odložile njihov pohod do ovo popodnje. Nu bilo jutros, bilo popodnje, jedno je neotklonljivo, da i jutros i sade kod svih stalaža jedno je srce, jedna pjesma, himan ljubavi i zanosna prama Majci Mariji.

Što vrijeme odmice, to i tempo hodočasnika i brojem i snagom smalaksaje, dok najstrag — sunce za gore, ston poklopi i zakrlji prirodnu, na Svetištu vrata zaškinuše, a Gospina milotna prilika osta sama i samoćna na svome prijestolju.

Sinj, ovo, kako ga Kačić nazva «gnjizdo sokolovo» — od starine viteški megdane.

Ovdje ga je obuhvatila, kao plamen silni, žarka ljubav ovoga plemenitoga naroda, koji ga je neizmjernim oduševljenjem dočekao i pozdravio. Franjo Josip je ovdje proveo jedan dan nezaboravnog narodnog veselja; duša mu se udivi pred ovom krasotom zemlje i ljudi, koji mu, razgrijana srca, radosno kličahu, zanesa ga viteška Alka, taj slavni spomenak junačke prošlosti vasa, i sutrdan na rastanku izreče od znamenite riječi: «Dopomena o Sinju ostat će mi u srcu mila za svega života moga.»

Dlemenita je zamisao potakla sinjsku općinu, prigodom zadnjeg vladalačkog jubileja neprežaljenog cesara, da mu podigne spomenik, baš na mjestu odakle je on gledao kako se junačka Alka strijelja. Sinjani su eto u malo godina ostvarili tu zamisao, i izvršili zavjet koji su zavjetovali svome ljubljenom Vladaru.

Ovaj će spomenik vjekovito podsjećati buduća pokoljenja na očinsku vladavinu cesara i kralja Franja Josipa, i biti, svijetlim svjedočanstvom čuvstava barnog narasta, koji je imao sreću da živi pod blagim njegovim žezlom. Pod tim žezlom obezbjeđen je u Dalmaciji hrvatskom narodu njegov narodni opstanak, promaknut njegov kulturni i gospodarski napredak, udareni su temelji i stvoreni uvjeti daljem njegovom blagostanju.

Junačka sinjska Alka, koju su Sinjani kao amanet primili od oca svojih, na uspomenu velike pobjede, koju su odnijeli u dobe kad bijahu saveznici Habsburške kuće, ova viteška igra koju Francuzi za svog gospodovanja u Dalmaciji bijahu ukini, a Cesar Franjo uspostavo i odredio da se u prvotnom sjaju uzdrži, a svojim je podaljšivošću tome i doprinio, ostaje do vijeka uspomenu one veze vjere i ljubavi, što spaja Sinj i sinjsku krajinu sa svijetlim Habsburškim Domom.

Pod slavnim barjancima svog cesara i kralja, na obranu domovine svojih i svijetlog Habsburškog Doma, i za ovog golemog rata hrabri su se Sinjani i Cetinjani kao lavovi borili, junački ginuli, pokazujući se dostojni sinovi oca svojih; i danas pod mladim česarem i kraljem svojim pomlađenim zanosom, srčano u boj srču, žedni viteškog megdana, željni nove slave.

Naprijed i mi, koji smo ostali na domu, naprijed na polju rodoljubnog rada, na polju patriotskog žrtvovanja, naprijed tvrdim pouzdanjem u skoru bolju budućnost, naprijed milosno se spješujući blagopokojnog cesara, srčano stupajući uz bok mladome vladaru našemu, naprijed tvrdom radljivom voljom, bez malodušja ni malaksavanja.

Ovo neumrlu duh Franja Josipa, sa nebeskih visina, od nas traži, ovo je počast i pomen što od nas očekuje.

Tada pozva narod da klikne «Slava» velikom pokojniku i «Neke Bog poživi Njegovu Veličanstvo našeg premilostivog Cesara i Kralja Karla I.» Na što se svi jednogrice oduševljeno odazvahu.

Još je pred spomenikom govorio vogja viteškog društva Alke, te presvijetli biskup Palunko, koji je po tom blagoslovio spomenik. Povorka se zatim povratila u varoš. Gosp. Namjesnik uzjaše na jednog od najkrasnijih konja, te praćen od alkara svećano je, ka počasnim gragjanin Sinja, prva ovaka ličnost otkad društvo postoji, projaše ispod drevne sinjske tvrđe, uz hram drušvene zaštitnice, Gospe Sinjske, na alkarskom konju, u sjajnoj opremi. Oluševljeni narod na prolasku ga je ushićeno pozdravljao.

Poslije podne Preuzvišeni je gosp. Namjesnik posjetio presvijetlog biskupa Palunka, franjevačkog provincijala, načelnika Čelmića, te bivšeg višegodišnjeg načelnika Petra viteza Tripalo i obitelj c. k. kotarskog poglavara, a zatim je u zgradi poglavarstva primio posjete. Dlemenita je grofica, u kolu gospogja, na trgu slušala birani koncerat vojničke glazbe.

U jedan sat popodne bio je svećani, a po osobitoj želji Njegove Preuz. posve jednostavni obijed u vojničkom kazinu, na koji su bili pozvani poglavice ureda, zastupnici vojništva, svćenstva, alkarskog društva i drugi. U najbolji čas od obijeda načelnik nazdravi Preuzvišenom gosp. Namjesniku zahvaljujuć mu, kao glavni pokrajine i počasnom gragjaninu, što je nazoćovao današnjoj slavi; a tumačeć osjećaje prisutnih pozva ih da uskliknu «Živio» Njeg. Veličanstvu Cesaru i Kralju Karlu I.

Gosp. Namjesnik zahvali načelniku na dočeku i svečanosti, pak viteškom društvu Alke i vogji mu Vicku Grabovu.

U 6 sati, pozdravljen od c. k. poglavara, načelnika, poglavice vlasti i naroda Njihove su Preuz. otputovali u Split.

Ova je rijetka svečanost bila pravi triumf ljubavi i podaničke vjernosti cetinske krajine naprama prijestolju i vladalačkom domu, a ujedno i lijepa zgoda Sinjanima, da pokažu gosp. Namjesniku, počasnom gragjaninu svome, onu naklonost i poćitanje koje napram njemu goje, i da mu zahvale na svemu onome što on svaki dan na korist Sinjske krajine u ovo teško doba radi. — Cijela je svečanost prošla u potpunom redu.

Naši Dopisi

Drniš, 19. o. m.

Jučer saznasmo, da će nas na večer počastiti pohodom općeljubljenih naš namjesnik i počasni gragjanin N. P. Marij prof Attems sa preuzvišenom suprugom. I ako dolazak visokih gostiju nije bio službeno najavljen, to se ipak sva varoš što ljepše okitila. Oko 7 sati krene im u susret gosp. načelnik sa općinskim prisjednicima i poglavicama ovađasnih vlasti, a premda radni dan, sakupi se i dosta naroda.

Malo poslije 7 dojuri automobil sa milim nem gostima, sa povjerenikom Visinom. Netom Njihove Preuzvišenosti sigjohse i pozdraviše se sa gosp. načelnikom, stupi preda njega donaćelnik gosp. dr. Ivo vitez Buić, pa netom utiša oduševljeno im kličanje, pozdravi visoke goste besjedi m, kako to on umije, na čemu mu Njihove Preuzvišenosti najljepše zahvalise. Pozdravivši se zatim sa m. p. ocem An. Bilonićem, dekanom i kalugierom o. K. Boškovićem, miše poklone ostalih mjesnih vlasti, uz svesrdno kličanje naroda.

Netom se malo odmoriše, krenuše, u pratnju poglavice spomenutih vlasti i naroda, u rimokatoličku crkvu Blaž. Gospe, gdje ih dočeka sv. vodikom kapelan m. p. o. L. Zurić. Pošto se pomoliše, bi otpjevana «Carevka» uz pratnju orgulja. Otud krenuše u crkvu sv. Ante, a nakon toga u grčko-istočnu crkvu. Pohodise za tim općinu, a jer je noć počela spuštati svoju koprenu, oprostiše se kod konačišta sa pratnjom.

U 9 sati posjedahu visoki gosti za skromnu sofru, u društvu sa načelnikom, donaćelnikom, za stupnicima crkve, suda, gosp. Visinom te opskrbnim povjerenikom P. Radovani. Za večerom poveo se govor o potreba i melioracijama ove krajine, a malo iza 10 se oprostiše.

Jutros su u 8 sati Njihove Preuzvišenosti u pratnji gosp. načelnika i donaćelnika prisustvovali sv. misi iza koje, a po želji Njezine Preuzvišeno-

sti i u pratnju Uroda, ovađasnju bo dala uredbu priznanje; za rešinstva, pa u općinu, u palih bojovnj

Došto je to se, i kao zvišenost u sa preuzvišeno

Učitelj ispred općine Drvo ne

obdari Nje Dević Detar godom pjesr

lijepim cpro šnosti kitu

Dozdrav i ugju u voz djece i silno uz živo klič Knina.

Dneva u Knin, u sl gospođin c, tni svoje pr vijeća pres

Cijela u rijacima, a k slavulok, sa i pđ prije p

sne civilne o sa odbornic skom dječom

njevačkog mnoštvo nar U 11 sa

tu se zausta tomobila, uč vitelj i pred nicima, te re

svćenstva t čas sa svih s uskliku «Živio vijećem visok

bila je pres a jedna učer

Nakon povorci, uz u u katoličko

Gospođ poglavarstva preuzvišena

Go-pođ opć. uprave nom dočeku, vizacije i ob

Na 1 sa stanciji sobet opć. uprave

Za svoe se je propiit fcaj, o pitan pređak Knin

aprovizacij, važnijim pos se je zanima

Dojam, neizmrvio. O na sjajnom putovaše pu ski bijaše kr

Previš Veličanstva Zite bijahu je izdala zgo veselom svizvijesili su t

Vojničkim ranim jutrom vore sa pjev U 10 sa

Tedeumom Patriotski g. natporučni

svoga velikog certima, što dana i rođje

Raznovrsni p publika ima predstave i

prihod dozn ove općine. hitalo je na i dvorane.

svoje staran školska su Zitin dana.

načelnik i z

Drošlim mješten u M povjednik ov

godine upre lijepe i broj sada na dik

strogost svoj i narodnim nije dozvolja

beni mu rad slave bi, od dekor., a pri porodica, ko i očinski pos

Potp šest

Zerka ljubav
oduševljenjem
jedan dan
pred ovom
arca, radosno
enak junacke
ve znamenite
mila za svega

prigodno
sara, da mu
gledao kako
odina ostvarili
ne ljubljenoj

ca pokoljenja
Josipa, i biti,
staja, koji je
om. Dod tim
arodu njegov
i gospodarski
em njegovom

amanet pri-
rede, koju su
te kuće, ova
u Dalmaciji
odio da se u
me i doprinio,
i ljubavi, što
skim Domom.

a, na obranu
i za ovog
kao lavovi
sinovi otaca
vojnim pomla-
vom megdana.

naprijed na
novanja, na-
nat, naprijed
ano stupajući
om radljivom

ih visina, od
tije.

velikom
Velicanstvo
arla L. Na
vaše.

ovogja vite-
Dalunko,
Dovorka se
nik uzjaše
čen od al-
ninj Sinja,
ji, projaše
drštvine
om konju,
a prolasku

Namj-snik
francjevač-
bivšeg vi-
palo i obi-
e u zgradi
je grofica,
i koncerat

ani, a po
ednostavni
ili pozvani
sv čenstva,
s od obje-
p. Namje-
ajine i po-
današnji
zva ih da
ru i Kralju

ku na do-
tvu Alke i

avara, na-
ljihove su

avi triumf
arajine na-
jedno gosp.
Danu naklo-
goje, i da
svaki dan
doba radi-
om redu.

19 o. m.
er počastiti
i počasni
preuzviše-
gostiju nije
varoš što
usret gosp.
gajlavica
sakupi se i

milim nam
om Djhove
gosp. d.r. lvo
im klica-
ko to on u-
i nailješe
ocem An-
oškovicom,
z sversrdo

u pratnju
u rimo-
ločka sv.
što se po-
nju orgulja.
om toga u
činu, a jer
prošitše se

skromnu
nikom, za
opskrbnim
poveo se
krajine, a

šenosti u
isustvovali
uzvišeno-

sti i u pratnji gospogje Mile Grubišić, Lene Buić, Ivke Uroda, Marice Letizza i Anke Nakić, pohodise ovdašnju bolnicu. Preuzvišena je gospogja pregledala uredbu, izrazila svoje potpuno zadovoljstvo i priznanje; zatim se najsrdačnije oprostila od starenstva, pa je sa sponumentim gospogjama otišla u općinu, gdje ih je zagrjala za siročad naših palih bojovnika.

Došto je danas na okupu i općinsko vijeće, to se, i kao naš počasni gradjan n. Njegova Preuzvišenost udostojala donekle istomu prisustvovati sa preuzvišenom suprugom.

Učiteljsko je osoblje izredalo školsku djecu ispred općinske zgrade u dvoredici.

Drvo ne će visoki gosti krenuti jedna učenica obdari Njenu Preuzvišenost kitom cvijeća, a učenik Dević Petar Njegovu Preuzvišenost pozdravi prigodom pjesmom. Marija kći D.r. lva viteza Buića, sa lijepim oprosrim govorom darova Njenoj Preuzvišenosti kitu cvijeća u ime svoje i djevojčica.

Dozdraviše se tada visoki posjetitelji sa svima i ugju u voz. Automobil krenu izmegju dvoredice djece i silnog broja naroda, koji se tu zvrnuo, a uz živo klicanje Njihovim Preuzvišenostima, put Knina.

Knin, 20 o. m.

Dneva 19 o. m. oko 11 sati prije podne stiže u Knin, u službene svrhe, Njegova Preuzvišenost gospođin c. k. Namjesnik Marij graf *Attems*, u pratnji svoje preuzvišene supruge, grofice Ane, i upravitelja predsjedalnog ureda gosp. Rikarda Visina.

Cijela varoš bila je okićena sagovima i barjaticima, a kod Atl gicmista bio je podignut krasni slavolik, sa natpisom «*Dobro došli!*». Oko 10 sati i po prije podne počehse se ređati za doček sve mjesne civilne oblasti, vojničke oblasti, opć. upravitelja sa odbornicima, svećenstvo, učiteljstvo sa školskom djecom, društva, korporacije, predstojnik franjevačkog samostana, skup otmjernih gospogja, te mnoštvo naroda iz Knina i okolice.

U 11 sati dojuri automobil na Atlagičmost, i tu se zaustavi. Čim je gosp. Namjesnik sišao s automobila, učini mu propisanu prijavu kotarski upravitelj i predstavio mu se opć. upravitelj s odbornicima, te ređom svi poglavice ureda sa požešnjim činovnicima kao i predstavnici c. i k. vojske, svećenstva te raznih društava i korporacija. U isti čas sa svih strana zaori se gronki i višekrat opetovani usklici «*Zivili!*» a školska djeca i gospogje obasuhse cvijećem visoke goste. Preuzvišena gospogja grofica bila je predstavljena svim sakupljenim gospogjama, a jedna učenica joj uruči prekrasnu kitu cvijeća.

Nakon predstavljanja, krunuše visoki gosti u povorci, uz trnbesno klicanje sakupljenog naroda, u katoličku i gr.-ist. crkvu.

Gospođin Namjesnik povratu se u zgradu kot. poglavarstva, gdje je djeio audijencije, dok se preuzvišena gospogja grofica povukla u svoje ođaje.

Gospođin Namjesnik posjetio je u opć. zgradi opć. upravitelja i odbornika, svima z hvalio na sjajnom dočeku, te se laskavo izrazio o vogaenju aprovizacije i obragijavanju polja.

Na 1 sat poslije podne bio je na željezničkoj stanici sobet, na koji su bili pozvani kot. upravitelj, opć. upravitelj i g.gja Matija ud. Petranović.

Za svog boravka u Kninu gospođin Namjesnik se je propitivao kod svakoga, s kim je došao u dočicaj, o pitanjima, koja zasijecaju u dobrobit i napredak Knina i okolice, o uregjenju rijeke Krke, aprovizaciji, obragijavanju polja i u opće o svim važnijim poslovima, a preuzvišena grofica najviše se je zanimala za ratnu skrb.

Dojam, što visoki gosti ostaviše u Kninu, jest neizbrisiv. Opetovno svima izjaviše svoju zahvalnu na sjajnom dočeku, te oko 5 sati poslije podne otputovaše put Sinja automobilom, koji narod kninski bijaše krasno cvijećem iskitio.

Trogir, 17. svibnja.

Previšnji godovi, imendan i rogtendan Njezina Velicanstva naše premilostive *Cesarice* i *Kraljice Zite* bijahu i ovdje svečano proslavljeni. Općina je izdala zgodne proglose, a glazba je obišla grad veselom svirkom. Javne zgrade i privatni stanovi izvesili su barjake i sagove.

Vojnička posada i školska mladež imali su ranim jutrom službu božju, a škole prigodne govore sa pjevanjem *Cesarevke*.

U 10 s. bio je u zbornoj crkvi pontifikal sa Tedeumom u prisustvu civilnih i vojničkih vlasti.

Patriotsko i dobrotvorno nastojanje, kojim se g. natporučnik Lj. pl. Cambj ističe još od početka ovoga velikoga rata, imalo je nov uspjeh u koncertima, što su se održali sretnom prigodom imendan i rogtendana N. V. naše *Cesarice* i *Kraljice*. Raznovrsni program bi udešen na način, kako bi publika imala prigode, da se nauživa i glazbe i predstave i zabave pri rasprodaji predmeta. Čist prihod doznačen je udovicama i siročadim vojnika ove općine. Sve, što je boljega u ovom gradu, pohodilo je na koncerat, a općina je ustupila i park i dvorane. Vojnici su mjesne posade uložili sve svoje staranje u službu ove plemenite svrhe, a školska su djeca pružavala prigodne cedulje Ziti dana. Obilate su prinose poklonili: općina, načelnik i zbornopatska crkva.

Došlih dana odijelio se je od nas, jer premješten u Makarsku, stražm. Ivan *Salinović*, zapovjednik ove žandarske postaje, kojom je četiri godine upravljao. Na početku rata izvježbao je lijepu i brojnu četu mladih dobrovoljaca, koji su sada na diku armiji. On je znao oprezno spojiti strogost svoje službe sa sadašnjim teškim prilikama i narodnim potrebama i shvaćajući duh vremena, nije dozvoljavao da lične pizme uplivušu na službeni mu rad, pun odgovornosti. Za njegove zasluge bi odlikovan srebrnim križem l. r. sa rat. dekor., a pri odlasku pratilo ga priznanje i harmost porodica, koje je i u pitanju potpora humanitarno i očinski podupirao.

Potpisujte šesti ratni zajam!

skromnu
nikom, za
opskrbnim
poveo se
krajine, a
šenosti u
isustvovali
uzvišeno-

DALMATINSKE VIJESTI

Predsjednik prizivnog suda pl. Benedetti kod Njegova Velicanstva.

BEČ, 19. Cesar je primio danas u posebnu audijenciju predsjednika prizivnog suda u Zadru pl. Benedetti.

Deputacija Zemaljskog Odbora u Beču.

U poneđjelnik krenuo je put Beča presvijeti gosp. predsjednik Dalmatinskog Sabora dr. *Ivčević*, na čelu predstavništva Zemaljskog Odbora, da prikaže Njegovu Velicanstvu svečanu izjavu vjernosti i privrženosti naše zemlje.

D. P. barun Nardelli član Gospođske Kuće.

Njegovo se c. i k. apostolsko Velicanstvo premilostivo udostojilo imenovati b'všeg namjesnika u Dalmaciji, tajnog savjetnika baruna Nika *Nardelli* članom Gospođske Kuće.

U središnjem povjerenstvu za ispitivanje cijena.

BEČ, 23. «*Wiener Zeitung*» javlja, da je ministar za prehranjivanje pučanstvo imenovao članom središnjeg povjerenstva za ispitivanje cijena, izmegju ostalih, i Dr. Antuna *Dulibića*, zastupnika na Carevinskom Vijeću u Šibeniku.

Vojna odlikovanja.

Njegovo se ces. i kralj. Apostolsko Velicanstvo premilostivo udostojilo udijeliti, u priznanje osobito vjernog službovanja u ratu, srebrni *križ za zasluge s krunom* na vrpci kolajne za hrabrost mornaričnim poslužnicima prvog razreda: Ivanu *Starčiću*, Filipu *Kriškoviću*, Franji *Miliću-Glavini* i Josipu *Grubišiću*.

Odlikovanja.

Usljedi previšnje punomoći podijelio je ministar za financije *priznanice* za njihovo osobito patrioitično djelovanje za svjetskog rata u korist uspješnog promicanja ratnih zajmova:

Zupniku *Radoslavu Rilovu* u Čisti, velikom posjedniku Ivanu *pl. Saraca* u Dubrovniku, zakupniku glavne duhanske trafike Niku *Srinčicu* u Dubrovniku, odvjetniku Dr. Veli *Svilokosu* u Dubrovniku, župniku Kazimiru *Tomasoviću* u Prološcu, kotarskom nadzorniku Jurju *Tr-palu* u Sinju, posjedniku Josipu *Učeviću* u Gružu, ljekarniku Saveru *Vardi* u Sinju, općinskom liječniku Dr. Mihajlu *Vukoviću* u Imotskom i trgovcu Antunu *Zagu* u Gružu.

Trideseta obljetnica Pavlinovićeve smrti.

Prošastog petka navršilo se, trideset godina što je umro Mihovio Pavlinović. Veliki rođoljub, neobičan um, neumorni poslenik na polju dužnosti prema narodu svome, perom, besjeđom, neumornim radom najviše je doprinio bugjenju hrvatske svijesti, pobjedi hrvatske riječi, shvaćanju hrvatske misli u Dalmaciji. Još nije dovoljno osvjetljen, niti potpuno procijenjen dobrotvorni uticaj Pavlinovićevog rada na hrvatski um, na hrvatsku knjigu, na hrvatsku politiku u Dalmaciji. To će tek naši potomci moći pravečno, bespartisanu učiniti; ali i ono koliko je učinjeno do sada daje nam pravo da ga nazovemo velikim rođoljubom, neobičnim umom. Mi, njegovi savremenici, dužni smo čuvati uspomenu njegovu od zaborava i predavati potomstvu što god znamo o tom rijetkom rođoljubu, dužni smo sinovima i unucima svojim pribirati što više građe za crtanje potpune slike njegove.

Toj se dužnosti lijepo odužio ovom prigodom m. p. D. F. Ivanišević, koji je u knjizi «*Mihovio Pavlinović — Prigodom 30 godišnjice njegove smrti (1887—1917)*» Preštampao iz «*Mladosti*» (Naklada hrv. kat. Seniorata — Dalmacija) u kratko, ali vrlo jasno i iscrpljivo, vjerno je prikazao markantne crte svećenika i rođoljuba, književnika i pjesnika, političara i zastupnika. Knjizica je dragocjen prilog za političku historiju Dalmacije u drugoj polovini 19. vijeka; ona može da bude veoma korisna narodu, a osobito mađjem narastaju, kojemu mnoge svijetle slike našeg narodnog preporogjenja mjesu dovoljno poznate.

VI. Ratni zajam.

Od 10 svibnja o. g. otvoreno je potpisivanje 6. austr. ratnog zajma. Dok naši hrabri vojnici vrše svoju dužnost na fronti odbijajući neprijatelja od naših granica, drugi koji u ostali kod kuće treba da ih podupru i da pomognu dovesti ovaj rat do slavna mira.

To će svak najbolje učinili potpisujući 6. ratni zajam. Očekuje se, da će trgovački i obrtnički krugovi, koji su i do sada živo sudjelovali kod potpisivanja rat. zajmova isto učiniti i ovog puta u obilatoj mjeri, te da će nastojati kod svojih namještenika da i oni sudjeluju pri potpisivanju, preoptimjujuć im do potrebe iznose od plaće.

† Slavomir Markovinić.

Iz Beča nam je stigla tužna vijest, da je onđje, 21. maja, nakon duge i teške bolesti, preminuo u najljepjoj dobi, Slavomir *Markovinić* c. k. državni odvjetnik u Šibeniku. Vrijedni pokojnik svojim umnim i marljivim radom bio je siekao poštovanje i ljubav svojih starijšina. Služio je u Zadru, u Dubrovniku i u Šibeniku, i svuda je ostavio lijepi glas vjerno, savjesna činovnika. Pokojnik bijaše dobar rođoljub, uzoran iubezan muž i otac, iskren prijatelj, na prama svakome dobar čovjek. Duša mu se raja nauživala, a uciviljenoj obitelji naše živo žalovanje.

Decesso.

Da lungo tempo sofferente, è morto la settimana scorsa a Fiume il consigliere provinciale Giovanni *Palisca*, figlio del sig. Giuseppe *Palisca* consigliere provinciale in riposo. Alla famiglia duramente colpita da questa sventura vadano anche le nostre condoglianze per la perdita dolorosa.

Il VI. prestito di guerra.

Col 10 maggio si è aperta la sottoscrizione al 6. prestito di guerra austriaco. Mentre i nostri valorosi soldati adempiono il loro dovere al fronte, respingendo il nemico dai nostri confini, gli altri, che sono rimasti a casa devono appoggiarli ed aiutare a condurre questa guerra fino ad una pace gloriosa. Un tanto faranno sottoscrivendo il 6. prestito di guerra. E da sperare che i circoli commerciali ed industriali, i quali hanno partecipato vivamente anche fin' ora ai prestiti di guerra, faranno un tanto anche in quest' occasione e si adope-

reranno presso i propri impiegati ed operai affinché prendano parte alla sottoscrizione, accordando loro delle anticipazioni sulle paghe.

La camera di commercio e d'industria di Zara.

VI. ratni zajam

može se upisati i kod Zemljišno-Verejskog Zavoda Kraljevine Dalmacije. Upućujemo u tom pogledu na oglas u današnjem broju našeg lista.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Novi članovi Gospođske Kuće.

BEČ, 21. Cesar je imenovao 60 novih članova Gospođske Kuće.

U Gospođsku Kuću pozvano je 5 nasljednih a 55 doživotnih članova. Megju nasljednim članovima nalazi se bivši poklisar u Petrogradu Frano princ *Lichtenstein*; megju doživotnim članovima nalazi se feldmaršal barun *Conrad von Hoetendorf*, bivši ministar rata general pukovnik barun *Krobotin*, bivši glavni pobočnik Cesara Franja Jostpa general pukovnik barun *Bolfras*, general pukovnik zapovjednik telesne straže *Dankl*, generali pukovnici *Pflanzer-Balbin* i *Boehm Ermolli*, bivši poklisar u Washingtonu *Dumba*, bivši ministri *Foržt*, *Gessman*, *Hohenburger* i *Duleba*, guverner *Bodenkredita* vitez von *Leth*, izvjestitelj carevinskog suda *Pattai*, predsjednik odbora zemaljske uprave u Češkoj grof *Schoenborn*, bivši namjesnik u Donjoj Austriji grof *Kielmansegg*, bivši namjesnik u Galiciji bar. *Diller*, bivši namjesnik u Dalmaciji bar. *Nardelli*, načelnik grada Beča *Weiskirchner*, glavni direktor tvornica *Skoda* barun *Skoda*, poglavica banke *Rotschild* Louis barun *Rotschild*, izdavatelj «*Neue Freie Presse*» *Benedikt*, mnogo biskupa, profesora viših škola, velikih posjednika i velikih obrtnika.

Vogje parlamentarnih stranaka pred Cesarom.

BEČ, 22. Cesar je primio popodne u Laxenburgu vogje velikih parlamentarnih stranaka i to: češkoga kluba, Južne Slavene (koje su zastupali *Sušteršič*, *Dogačnik*, *Krek*, *Korošec*, *Spinčić*) pak Ukrajinaca, kršćanskih socijalaca i njemačkog nacionalnog udruženja. Parlamentarni vogje neće ništa da kažu o ovim audijencijama; oni su samo izjavili, da su audijencije imale najsrdačniji karakter i da su se otvoreno pretresla sva parlamentarna i politička pitanja. Oni su dobili utisak, da Vlada najveću važnost polaže u redovito zasjedanje Parlamenta i u uspješno otisvanje radnog programa.

Dovine pišu, da će ministar predsjednik vijećati danas i sutra sa stranačkim vogjama. Ove će se konferencije baviti posljednjim pripremanama za zasjedanje Carevinskog Vijeća.

Izborna reforma u Ugarskoj.

BUDIMPEŠTA, 22. Ugarski Bureau javlja: Kako se glasa, ministar predsjednik *Tisza* prikl. zao je *Njegovu Velicanstvu* prijedloge o reformi izbornog prava. Njegovo je Velicanstvo sebi pridržalo da o tome odluči, a od ove odluke odvisi hoće li kabinet ostati ili će se povući *Tisza* kreće večeras u Beč; *Odgovore* će ga Velicanstvo primiti sutra u posebnu audijenciju.

RAT.

Izvjestaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 22. Službeno se javlja: Istočno i jugo-istočno bojište: Ništa novo.

Talijansko bojište: Neprijatelj na Soči našao se jučer prinuđen da, poslije sedam dana neuspješnih bojeva, dorusti da mu pješadija miruje. Samo na istoku od *Gerice* Talijanci preduzeše zagon, koji bi odbijen. U tom kraju naše jurišne patrola iznjehše iz neprijateljskih oklopa jednog oficira i 38 ljudi i jednu mitraljezu. Na kraškoj visoravni dolazilo je na mahove do ojače artiljerijske djelatnosti. U *Koruškoj* i u *Tirolu* stanje se nije izmjenilo.

BEČ, 22. Stan ratne štampe, 22. maja, u večer: Od vojske na Soči danas nijesu još nikakve vijesti stigle o bojevima.

Poglavica generalnog štaba.

Deseta bitka na Soči.

BEČ, 22. Javljaju iz stana ratne štampe: U izvještaju talijanskog generalnog štaba 21. maja tvrdi se, da su Talijanci zauzeli vis 363 kod *Vodica*. Ovaj podatak nikako ne odgovara činjenicama. Spomenuti vis, oko kojega se živo bori, čvrsto je u rukama naših četa.

Izvjestaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 22. Wolf Bureau javlja: Zapadno bojište: U odsječku *Ypresa*, kod *Loosa* i *Opygia* i južno od *Scarpe* od dan življa artiljerijska djelatnost. U više jakih zagona, što su preduzeti u jutro kod *Bullecourta*, kasnije kod *Croisillesa*, te su potpuno propali. Englezi su pretrpjeli krvavih gubitaka i 90 im je zarobljenika odneseno. Izmegju visova *Chemin-des-Dames* i *Aisne*, sjeverno od *Reimsa* pa od *Veslea* do *Suppeske* doline razvijahu se na mahove žestoki artiljerijski bojevi.

Jugo-zapadno i južno od *Naurgia* Francuzi preko dana napadoše po više puta naše pozicije na visovima. U protunapadu potpisunmo neprijatelja, i odnijesmo mu 150 zarobljenika. Da večer skršti se francuski zagon na južnoj padini brda *Docla*. Istočno od *Meuse* oživjela je jučer vatra i bilo je malih okršaja na pretpolju, u kojima smo iznijeli zarobljenika. U isto vrijeme jedna naša zalijetna četa pogodi bicima i zapali u napadu kod *Bouvancourta* pet neprijateljskih zauzdatih balona.

Macedonska fronta:

Neprijateljska artiljerija pokaza na mjesta opet veću djelatnost od prethodnih dana.

Prvi general kvartirmajstor *Ludendorff*.

Pooštreni podmornički rat.

Potopljene lagje. ROTTERDAM, 22. «*Maasode*» javlja: Darobrod društva *White-Star-Line* «*Baltics*» od 23 876 tona napadnut je od podmornice i teško oštećen. Engleski razbijač pohita mu u pomoć, ali se čulo, da je kasnije druga podmornica potopila «*Baltics*».

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

I bollettini dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA 22. Si annuncia ufficialmente: «22 maggio 1917.

Teatro della guerra orientale e sud-orientale.

Nulla di nuovo. Teatro della guerra italiano:

Il nemico sull'Isonzo ieri, dopo sette giorni di sterili combattimenti, si vide costretto di accordare riposo alla propria fanteria. Soltanto ad est di Gorizia gli Italiani intrapresero una punta, che venne respinta. Nostre pattuglie d'assalto trassero in questa regione dai fossati nemici un ufficiale, 36 uomini ed una mitragliatrice.

Sull'altipiano del Carso si venne di tratto in tratto ad un'azione più vigorosa di artiglieria.

Nella Carniola e nel Tirolo la situazione è inalterata.

Il capo dello stato maggiore generale.

La X. battaglia sull'Isonzo.

VIENNA 22. Dal quartiere della stampa di guerra si comunica in data 22 maggio di s. r. a. Dall'armata dell'Isonzo non venne nemmeno oggi segnalato fino ad ora alcun combattimento.

I bollettini del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 22. Il Wolff-Bureau comunica: Grande quartiere generale, 22 maggio 1917.

Teatro della guerra occidentale:

Nel settore dell'Yper, presso *Loos*, *Oppy* ed a sud della *Scarpe*, durante la giornata l'azione dell'artiglieria fu più viva. In parecchie punte vicinose, impegnate durante la mattinata presso *Bullecourt* e più tardi presso *Croisilles*, e completamente fallite, gli Inglesi subirono perdite sanguinose. Perdettero anche oltre 90 prigionieri. Fra le alture del *Chemin des Dames* e l'*Aisne*, a nord di *Reims*, e della *Vesle* superiore sino alla valle del *Suppes* si svolsero di tempo in tempo violenti combattimenti di artiglieria. A sud ovest ed a sud di *Noury* i Francesi, nel corso della giornata, attaccarono più volte le nostre posizioni d'altura. Il nemico in una contropunta venne ribattuto, e furono fatti oltre 150 prigionieri. Alla sera fallì una punta francese sulla pendice meridionale del monte *Do-hl*. Ad est della *Mosa* ieri mattina si rianimarono piccole fazioni di avanzampa, che si fruttarono dei prigionieri.

Uno dei nostri scaglioni volanti, in un attacco mosso contemporaneamente presso *Bouvancourt*, incendiò a colpi d'arma da fuoco 5 palloni frenati nemici.

Fronte macedone. L'artiglieria nemica qua e là si mostrò più attiva che nei giorni precedenti.

Il primo quartiermastro generale *Ludendorff*.

La rivoluzione in Russia.

Il congresso dei rappresen. dei contadini.

PIETROBURGO, 22. (Agenzia *pietroburghese*.) Il congresso dei rappresentanti dei contadini, tenutosi a *Mosca* il 14 maggio, accolse la seguente risoluzione: Il congresso riconosce che la classe dei contadini e degli operai è interessata a p. rre termine alla guerra con un'equa pace, che porga a tutti i popoli la possibilità di decidere sulle proprie sorti future. Per affrettare la pace è necessario che i popoli e gli operai di tutti i paesi, amici e nemici, ottengano dai propri governi una chiara ed espresa rinuncia ad ogni annessione e indennità di guerra.

D'accordo col consiglio degli operai e dei soldati, il congresso ritiene necessaria una conferenza internazionale socialista per elaborare le condizioni di pace; il congresso reputa quindi che la guerra possa finire soltanto con un comune accordo dei popoli belligeranti.

Gli Inglesi a Pietroburgo.

STOCCOLMA, 22. «*Aft n-bladet*» apprende da viaggiatori reduci da *Petroburgo* che gli Inglesi hanno occupato con 4000 uomini *Archangelsk* ed intendono occupare anche la linea ferroviaria da *Archangelsk* fino a *Pietroburgo*. I Giapponesi avrebbero occupato *Charbin*.

D. KASANDRIĆ odgovorni urednik. Tiskarnica č. k. dalmatinskog namjesništva.

RINGRAZIAMENTO.

A tutti quelli i quali in qualsiasi modo presero parte al nostro dolore nell'occasione della morte della nostra madre sig.

Giovanna Castelli

porgiamo un ringraziamento di cuore.

Le Figlie.

SRPSKA ŠTEDIONICA U ZADRU

javlja svojim članovima i poslovnim prijateljima da prima upise na

6. austrijski ratni zajam uz originalne uslove.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

Agenturni, komis onalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osiguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. tvrtke Michele Truden - Trst — Preuzimlje naručbe svakovrsnih modernih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak i sve stале pečane predmete, sve uz tvorničku cijenu. Brza izradba. — Skladište i rasprodaja na veliko svakovrsnik slatkiša: Roks Drops obični, Roks Drops fini, svileni Foures, finih biskvita i t. d. i t. d. sve uz umjerene tvorničke cijene. — Kupuje prazne vreće, koju mu drago količinu, i plaća najnižom cijenom.

Tko želi nabaviti uz povoljne cijene

Sumpora i Galice

neka se obrati na
Matko Milković, Rijeka.

Fratelli Mandel & Nipote BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: *Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%.* *Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest.* — *Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%.* — *Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%.* — *Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.*

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: *Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20.* *Credito fondiario Austriaco 3%.* Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10. *Credito Mobiliare Aust. 1858.* Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20. *Banca Ipotecaria Ungherese 4%.* Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10. *Lotti Turchi 1870 da f.chi 400.* Vinc. principale f.chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8. *Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi.* Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6, Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: *Incendi, Vita, Accidenti Furto con incasso,* quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Dadi per brodo

da 5 centesimi
in vasi di latta contenenti 1000 pezzi.

Ordinazioni
da 100.000 per volta a Cor. 16.50 al mille
" 50.25.000 " " " 17.50 " "
" 10.000 " " " 18.50 " "
ordinazioni minori " " 20.00 " "

Franco Praga, imballaggio separato, pagamento anticipato oppure per rivalsa, senza impegno!

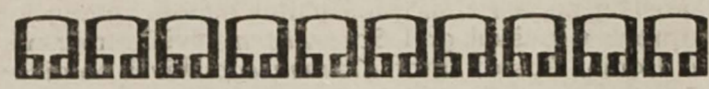
Esclusiva rappresentanza
A. KLUN
Bomboneria, delicatezze e merce di partita
TRIESTE, Via Boroević N. 2.

Oglas.

Općinska štedionica u Benkovcu ukamaćuje sve štedioničke uložke od 15. prosinca 1916 do daljnega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.

ODBOR.

Potpisujte ratni zajam!

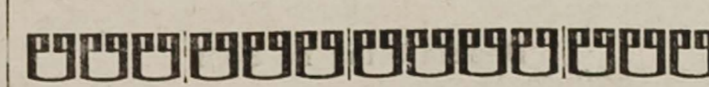
Šode kauštike

u bačvama od okolo 400 kg. prodaje uz najniže dnevne cijene tvrdka

Marcello Pattiera
Zadar
Brzojavi: PATTIERA - Zadar.

Potpisujte ratni zajam!

ŽIVO VAPNO

za škropljenje loze
primaju se predbilježbe kod

Skladište CIRILLO ORLICH
ZADAR - obala Sv. Rok.

NAKLADA DOPISNICA

Skladište papira i kancelarijskih potrepština
MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i Ljubeznih od 5 do 15 h. — Školskih potrepština osobito Zadaćnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 Kuv. i 10 Listova 26 h. — Feldpost 1000 komada Kr. 5. — Cigaretnog papira: «SAMUM» I. vrste kr. 780, II. vrste kr. 680, «AUSTRIA» kr. 420 po kartonu. — Fotografiskih potrepština. — Trgovačkih knjiga svake vrsti i veličine.

Emailiranih Tablica

za dućane i urede.

Električna Baterija Kr. 1.40
komple Kr. 3.90.

Pisaći stroj «Meteor» Kr. 480
takogjer hrv. pismom.

Pečata od gume
i mjedi.

Novost! Slika N. V. Cara KARLA I. u bojama, veličina 73x50, Kruna 350. Otvira svake vrsti i veličine jeftino. — Špaga od papira od 1/2 do 6 m/m po kg. Kr. 5 do 6.60, sa gvozdnom žicom 3 m/m kg. K. 7.80.

POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

Jadranska banka podružnica Split

počam od
1. siječnja 1917
plaća na uložnim knjžicama
3 3/4 kamata.

Zemljišno - Veresijski Zavod Kraljevine Dalmacije u Zadru

prima prijave na VI. ratni zajam, a baš na:

1. poreza prosti 5 1/2% amortizacijsni državni zajam, uz tečaj 92.50% dne 1. maja g. 1917. uz tečaj 94%.
 2. poreza proste 5 1/2% državne blagajničke doznačnice, povratne
- Odnosne prave imaju se što skorije pismeno ili usmeno priopćiti zavodu, te se ima navesti želi li stranka upisati amortizacijsni zajam ili blagajničke doznačnice.
1. želi li stranka podmiriti cijelu kupovnu cijenu odmah u gotovu, ili
 2. želi li ista podmiriti u 5 obroka, ili
 3. želi li isplatiti samo manji iznos te da glede ostatka kupovne cijene zavod sam udijeli ili kod druge banke posreduje jedan lombardni predujam uz najpovoljnije uvjete.
- Zemljišno-Veresijski Zavod Kraljevine Dalmacije udjeljuje i uz najpovoljnije uvjete hipotekarne zajmove u svrhu otuđenja upisbe na ratni zajam.
- Sve bliže obavijesti daje kretom pošte ravnateljstvo zavoda.

Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata sapuna „**BLANKA**“ koji podpuno nadomjestuje obični sapun.

Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 đkg. - dok zaliha traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako rii bude unaprijed dostavljena odnosna svota.

MARCELLO PATTIERA -- Zadar.